

Sabahat Tezcan ve Alanur Çavlin Bozbeyoğlu

Bu bölümde isteyerek düşükler, kendiliğinden düşükler ve ölü doğumlara ilişkin bulgular sunulmaktadır. Ölü doğumlar ve kendiliğinden düşükler önemli ana sağlığı göstergeleridir. İsteyerek düşük ise kadın sağlığı üzerinde olumsuz etkileri olabilecek bir uygulamadır.

Aile planlamasının önemli hedeflerinden biri istenmeyen gebeliklerin önlenmesi olduğundan, isteyerek düşüklerin aile planlaması hizmetleri arasında ayrı bir önemi bulunmaktadır. Gebeliği önleyici yöntemlere ilişkin hizmetlere ulaşmada sorunlar yaşayan, istenmeyen gebelikten korunmak için yöntem kullanması konusunda psikososyal engelleri olan ve/veya gebeliği önleyici yöntem başarısızlığı nedeniyle gebe kalan kadınlar isteyerek düşüğe başvurumaktadırlar.

Türkiye’de sosyo-ekonomik nedenlerle gerçekleşen isteyerek düşükler 1983 yılında kabul edilen yeni nüfus yasası ile yasallaşmadan önce dahi doğurganlığın düzenlenmesinde yaygın olarak kullanılmıştır. Bu yasa ile hizmete ihtiyacı olan her kadın için gebeliğin ilk on haftasına kadar güvenli koşullarda isteyerek düşük olanağı sağlamıştır. Yasanın yürürlüğe girmesiyle devlet hastanelerinde sembolik bir ücretle, özel sektörde ise ücretli olarak isteyerek düşük yapmak mümkün olmuştur.

TNSA-2003 kadınların yaşam boyu gerçekleşen isteyerek düşük, kendiliğinden düşük ve ölü doğum sayılarını belirlemeye yönelik sorular içermiştir. Takvim bölümünde ise Ocak 1998’den sonra biten gebelikler için gebelik süresine ve gebeliğin sonlandırıldığı yere ilişkin detaylı bilgiler toplanmıştır. Ayrıca, en az bir tane kendiliğinden düşük/isteyerek düşük ya da ölü doğumu olan kadınlara bu tür son gebeliğinin hangi ay ve yılda sonlandırıldığı sorulmuştur. İsteyerek düşükle sonlandırılan son gebelik içinse düşüğün temel nedenine ilişkin bilgi toplanmıştır. TNSA-1998 de benzer bir soru bulunmaktaydı. Ancak TNSA-1998’den farklı olarak TNSA-2003’te bu bilgiyi toplamak için açık uçlu soru kullanılmıştır. Bu raporda açık uçlu soru ile alınan yanıtlar 6 grupta toplanmıştır: anne ve çocuk sağlığına ilişkin kaygılar, başka çocuk istememe, bir önceki gebeliğin yeni sonlanmış olması ve diğer nedenler (örneğin ekonomik ya da ailevi).

6.1 Yaşam Boyu Toplam Düşük ve Ölü Doğumlar

Tablo 6.1 evlenmiş kadınların doğurganlık dönemleri boyunca yapmış oldukları düşük (isteyerek ve kendiliğinden) ve ölü doğum sayılarının dağılımlarını göstermektedir. Tabloda kadınların sadece yüzde dördünün ölü doğum yapmış olduğu, evlenmiş kadınların yaklaşık beşte birinin kendiliğinden düşük ve yüzde 24’ünün de isteyerek düşük yapmış olduğunu görülmekte olup isteyerek düşük yapmış kadınların yüzde 40’ından fazlası yalnızca bir kez isteyerek düşük yapmıştır.

Tablo 6.1 Düşükler ve ölü doğumlar			
Evlenmiş kadınların düşük (kendiliğinden ve isteyerek) ve ölü doğum sayılarına göre yüzde dağılım, Türkiye 2003			
Gebelik sayıları	Düşükler		Ölü doğum
	Kendiliğinden	İsteyerek	
0	79.2	76.1	96.0
1	14.6	13.8	3.5
2	3.9	6.3	0.3
3	1.5	2.3	0.1
4	0.4	0.8	0.0
5 +	0.3	0.8	0.1
Toplam	100.0	100.0	100.0
Ortalama	0.3	0.4	<0.1

Kadının yaşı ve sahip olduğu çocuk sayısı ile isteyerek düşük yapma sıklığı arasında kuvvetli bir ilişki vardır. Tablo 6.2 isteyerek düşük yapmış evlenmiş kadın yüzdesinin 25 yaş altında yüzde 5'ten az bir değerden başlayıp, 30 yaş ve üstü kadınlarda dikkat çekici şekilde artarak 45-49 yaş grubu kadınlar arasında yüzde 41'e yükseldiğini göstermektedir. İsteyerek düşük yapmış evlenmiş kadınların yüzdesi yaşayan çocuk sayısı ile artmaktadır. Yaşayan çocuğu olmayan kadınların yüzde üçü isteyerek düşük yapmış iken, üç ya da dört yaşayan çocuğu olanlar arasında düşük yüzde 33 en yüksek düzeye çıkmaktadır.

Tablo 6.3'te görüldüğü gibi isteyerek düşük yapmış kadınların oranı kentsel yerleşim yerlerinde kırsal yerleşim yerlerine göre daha yüksektir (sırasıyla yüzde 26 ve yüzde 19). Doğu bölgesindeki kadınlar en az isteyerek düşük yapma eğilimine sahipken, bu eğilim Orta ve Batı Anadolu bölgelerinde yaşayan kadınlar arasında en fazladır. NUTS 1 bölgelerine göre incelendiğinde isteyerek düşük yapma oranı en az Güneydoğu Anadolu'da (yüzde 10) en fazla ise Batı Karadeniz'dedir (yüzde 31). İsteyerek düşük yapmış olma yüzdesi eğitim düzeyine göre çok az farklılık göstermektedir.

6.2 Düşük ve Ölü Doğum Düzeyleri ve Eğilimler

Tablo 6.3 TNSA-2003'ten önceki beş yıllık dönem için düşük (kendiliğinden ve isteyerek) ve ölü doğum hızlarını göstermektedir. Tabloda evlenmiş kadınların beş gebeliğinin birinin canlı doğum dışında sonlandığı görülmektedir. İsteyerek yapılan ve kendiliğinden olan düşükler canlı doğum dışında sonuçlanan gebeliklerin çoğunluğunu oluşturmaktadır. 100 gebelikten yalnızca biri ölü doğumla sonuçlanırken 11'i isteyerek olmak üzere toplam 21'i düşükle sonlanmıştır.

Tablo 6.2 Temel özelliklere göre isteyerek düşükler
 isteyerek düşüğü olan evlenmiş kadınların temel özelliklerine göre yüzdeleri, Türkiye 2003

Temel özellik	En az bir düşüğü var	Kadın sayısı
Yaş		
15-19	4.5	238
20-24	4.2	1,045
25-29	12.3	1,479
30-34	21.4	1,488
35-39	30.7	1,420
40-44	37.8	1,330
45-49	41.0	1,073
Yaşayan çocuk sayısı		
0	2.7	736
1	13.4	1,603
2	27.4	2,630
3	33.2	1,566
4	32.6	746
5 +	27.2	794
Yerleşim yeri		
Kent	26.0	5,752
Kır	18.7	2,323
Bölge		
Batı	26.8	3,286
Güney	21.9	1,028
Orta	27.9	1,867
Kuzey	21.7	590
Doğu	13.9	1,305
NUTS 1 Bölge		
İstanbul	28.2	1,470
Batı Marmara	22.1	348
Ege	29.6	1,157
Doğu Marmara	22.3	710
Batı Anadolu	26.7	784
Akdeniz	21.9	1,028
Orta Anadolu	23.7	471
Batı Karadeniz	30.6	513
Doğu Karadeniz	20.2	291
Kuzey Doğu Anadolu	23.4	245
Ortadoğu Anadolu	14.8	389
Güney Doğu Anadolu	9.9	671
Eğitim		
Eğitimi yok/İlk. bitirmemiş	21.3	1,761
İlköğretim birinci kademe	24.9	4,339
İlköğretim ikinci kademe	23.2	601
Lise ve üzeri	24.8	1,374
Toplam	23.9	8,075

Tablo 6.4 TNSA-1993 ve TNSA-2003 arasındaki dönemde isteyerek düşük düzeylerindeki eğilimi bazı temel özelliklere göre incelemektedir. Araştırmaların kapsadığı dönemde düşük düzeyinde, isteyerek 100 gebelikte 18'den 11'e azalarak, önemli bir düşüş gerçekleşmiştir.

Tablo 6.4 İsteyerek düşüklerdeki eğilimler			
Araştırmadan önceki son beş yılda 100 gebelikte gerçekleşen isteyerek düşük sayılarındaki eğilimler, Türkiye 1993, 1998 ve 2003			
Temel özellik	TNSA-1993	TNSA-1998	TNSA-2003
Yaş			
15-19	3.8	5.8	3.4
20-24	8.3	7.7	5.6
25-29	20.4	12.6	9.5
30-34	27.9	23.3	19.1
35-39	36.2	33.4	25.5
40-44	47.1	42.5	33.7
45-49	47.6	66.2	27.6
Yerleşim yeri			
Kent	21.3	16.1	13.2
Kır	12.4	11.6	7.2
Bölge			
Batı	24.9	18.0	14.7
Güney	16.3	13.7	10.2
Orta	19.8	16.7	14.9
Kuzey	17.0	15.6	8.8
Doğu	8.7	7.6	5.2
NUTS 1 Bölge			
İstanbul	NA	NA	15.1
Batı Marmara	NA	NA	13.0
Ege	NA	NA	20.4
Doğu Marmara	NA	NA	7.4
Batı Anadolu	NA	NA	15.5
Akdeniz	NA	NA	10.2
Orta Anadolu	NA	NA	10.0
Batı Karadeniz	NA	NA	17.0
Doğu Karadeniz	NA	NA	6.3
Kuzey Doğu Anadolu	NA	NA	10.8
Orta Doğu Anadolu	NA	NA	4.4
Güneydoğu Anadolu	NA	NA	3.9
Eğitim			
Eğitimi yok/İlk. bitirmemiş	13.9	11.8	8.3
İlköğretim birinci kademe	19.4	15.1	11.5
İlköğretim ikinci kademe	22.6	17.3	12.8
Lise ve üzeri	NA	NA	14.8
Toplam	18.0	14.5	11.3

^a TNSA-1993 ve TNSA-1998 için bu kategoriler ortaokul ve üzerini göstermektedir.

Tablo 6.3 Düşükler ve ölü doğumlar, 100 gebelikte

Araştırma tarihinden önceki son beş yılda 100 gebelik için gerçekleşen kendiliğinden ve isteyerek düşüklerin ve ölü doğumların sayısı, Türkiye 2003

Sonuç	100 gebelikte
Düşükler	21.3
Kendiliğinden	10.0
İsteyerek	11.3
Ölü doğumlar	1.3

İsteyerek düşük düzeyi temel özelliklere göre grupların çoğunluğunda da düşmüştür. Örneğin kentsel yerleşim yerlerinde yaşayan kadınlar arasında TNSA-1993 döneminde 100 gebelikten 21'i isteyerek düşükle sonuçlanmışken, TNSA-2003 döneminde bu değer 100 gebelikte 13'e düşmüştür. Bölgelere göre incelendiğinde Doğu Anadolu bölgesinde yaşayan kadınların isteyerek düşük hızı TNSA-1998'de olduğu gibi en azdır. İsteyerek düşük oranlarında en büyük azalma Batı (TNSA-1993'te 100 gebelikte 25'ten TNSA-2003'te 100 gebelikte 15'e) ve Kuzey Anadolu'dadır (TNSA-1993'te 100 gebelikte 17'den TNSA-2003'te 100 gebelikte 9'a). Önceki araştırmaların sonuçları ile karşılaştırıldığında düşük hızları en fazla orta ve daha eğitimli kadınlar için olmak üzere farklı eğitim kategorileri için de azalmıştır. Sonuç olarak Türkiye'de eğitimin düşük hızlarında yarattığı farklılık ortadan kalkmaktadır.

6.3 İsteyerek Düşük Öncesi ve Sonrası Gebeliği Önleyici Yöntem Kullanımı

TNSA-2003 soru kağıdında yer alan takvim kadınların düşük öncesi ve sonrası gebeliği önleyici yöntem kullanımlarını değerlendirmek amacıyla da kullanılabilir. Gebeliklerin isteyerek düşükle sonuçlanması hiçbir gebeliği önleyici yöntem kullanmama, etkisiz yöntem kullanımı ya da yöntem kullanım hataları nedeniyle olabilmektedir. Bu durum isteyerek düşük öncesinde gebeliği önleyici yöntem kullanma örüntüsünü incelemenin önemi ortaya çıkmaktadır. TNSA-2003 sonuçlarına göre bütün faktörler Türkiye’de isteyerek düşükle ilişkilidir.

Tablo 6.5’te görüldüğü gibi, araştırmadan önceki beş yıllık dönemde gerçekleşen düşüklerin dörtte birinde kadınlar gebelik öncesindeki ayda hiçbir gebeliği önleyici yöntem kullanmamışlardır. Gebeliğin hemen öncesinde yöntem kullanmış olanlar arasında ise geleneksel yöntem kullanımı modern yöntem kullanımından daha yaygındır. Düşüklerin yaklaşık yarısı geri çekme yöntemi (yüzde 46) kullanımı esnasında gerçekleşen gebeliklerde yapılmışken, yüzde 23’ü modern bir yöntem (yüzde 10 kondom, yüzde 6 hap, yüzde 6 RİA) kullanımı sırasında gerçekleşmiştir.

İsteyerek düşüğü takip eden ay içerisinde kullanılan yöntemler hakkında bilgi Tablo 6.6’da sunulmuştur. Araştırma tarihinden önceki beş yıllık dönemde gerçekleşen düşüklerin yaklaşık üçte birini takip eden ay içerisinde kadınlar hiçbir gebeliği önleyici yöntem kullanmazken, dörtte birinden fazlası geri çekme olmak üzere, çoğunlukla geleneksel yöntemler kullanılmıştır. Gebeliğin sonlandırılmasını takip eden ay içinde herhangi bir modern yöntem kullanmaya başlama toplamı yüzde 40 düzeyindedir. Düşük öncesi ve sonrası yöntem kullanımı karşılaştırıldığında, modern yöntem kullanımında önemli bir artış göze çarpmaktadır. Düşük sonrası modern yöntem kullanan kadınlar arasında en yaygın olanlar sırasıyla RİA, hap ve kondomdur.

Tablo 6.5 Düşükten önce kullanılan yöntem

Araştırma tarihinden önceki son altı yılda gerçekleşen düşüklerde son düşükten bir ay önce kullanılan gebeliği önleyici yöntemlerin yüzdeleri, Türkiye 2003

Yöntem	Düşük öncesi yöntem kullanım yüzdesi
Hap	6.1
RİA	5.0
İğne	0.3
Diyafram	0.8
Kondom	10.4
Emzirme	2.3
Takvim	3.5
Geri çekme	46.1
Diğer	1.1
Yöntem kullanmamış	24.4
Toplam	100.0
Sayı	552

Tablo 6.6 Düşükten sonra yöntem kullanımı

Araştırma tarihinden önceki son altı yılda gerçekleşen düşüklerde son düşükten sonra bir ay içinde kullanılan gebeliği önleyici yöntemlerin yüzdeleri, Türkiye 2003

Yöntem	Düşük sonrası yöntem kullanım yüzdesi
Tüp ligasyonu	1.5
Vazektomi	0.2
Hap	10.3
RİA	15.9
İğne	1.6
Diyafram	1.0
Kondom	9.4
Takvim	1.3
Geri çekme	26.4
Diğer	0.7
Yöntem kullanmamış	30.7
Bilinmeyen	1.1
Toplam	100.0
Sayı	552

6.4 İsteyerek Düşüğün Nedenleri

Kadınların son düşükleri için belirttikleri nedenler Tablo 6.7’de sunulmuştur. Her on kadından dördü daha fazla çocuk sahibi olmak istemediği için düşük yapmıştır. Bunu bir önceki gebelikleri yeni sonlandığı için düşük yapmayı tercih eden kadınlar, yüzde 17’lik bir düzeyle izlemektedirler. Dolayısıyla, kadınların yarından fazlası doğurganlıklarını sonlandırmak ya da doğurganlıklarına ara vermek amacıyla isteyerek düşük yapmıştır. Bunların dışında neden belirten kadınlar arasında çoğunluk gebeliğini ekonomik ya da ailevi nedenlerle sonlandırdığını belirtmiştir. Kadınların yüzde 12’si için sağlık nedenleri son düşüklerinin en önemli nedenidir.

Kadının yaşı arttıkça, daha fazla çocuk sahibi olmak istememesi nedeniyle düşük yapan kadınların yüzdesi de artmaktadır. Gebeliği ertelemek için ya da sağlık kaygıları ile gebeliği sona erdirmek 35 yaş ve üzerindeki kadınlar arasında daha yaygın nedenler olarak ifade edilmiştir.

Kentsel ve kırsal yerleşimlerde yaşayan kadınlar arasında düşük nedenleri açısından küçük bir farklılaşma vardır. Hem kentsel hem de kırsal alanlarda yaşayan kadınların yaklaşık yüzde 40’ı daha fazla çocuk sahibi olmak istemediği için düşük yaptığını belirtmiştir. Kentsel alanlarda yaşayan kadınlar bir önceki gebeliklerinin yeni bitmesi nedeniyle düşük yapmaya kırsal alanlarda yaşayan kadınlara göre daha yatkındırlar. Buna karşılık, kırsal alanlarda yaşayan kadınlar diğer nedenleri (çoğunlukla ekonomik ve ailevi sorunlar) kentsel alanlarda yaşayan kadınlara göre daha yüksek oranda ifade etmişlerdir.

Bölgesel örüntüye bakıldığında, daha fazla çocuk istememe nedeni, Doğu ve Kuzey Anadolu bölgelerinde en yüksek oranda iken (sırasıyla yüzde 46 ve yüzde 45), Batı bölgesinde en düşük düzeydedir (yüzde 39). Batı bölgesinde yaşayan kadınlar düşük nedeni olarak gebeliklerine ara vermeyi en yüksek oranda dile getirmişlerdir. Orta Anadolu’da yaşayan kadınlar ekonomik ve ailevi nedenleri diğer bölgelerde yaşayan kadınlara göre daha sık ifade etmişlerdir.

Doğurganlığa son vermek tüm eğitim kategorilerindeki kadınlar için en çok belirtilen düşük nedenidir. Yüksek eğitilmiş kadınlar, diğer kadınlara, göre bir önceki gebelikleri yeni sona erdiğinden isteyerek düşük yaptıklarını daha fazla ifade etmişlerdir. Ekonomik ve ailevi nedenlerin yüzdesi eğitim seviyesi ile önemli ölçüde ilişkilidir.

Tablo 6.7 İsteyerek düşük nedenleri

En az bir düşük yapmış kadınların en son düşüğün nedenine ve temel özelliklere göre yüzde dağılımları, Türkiye 2003

Temel özellik	Sağlık:					Diğer	Toplam	Kadın sayısı
	Anne	Çocuk	Anne ve çocuk	Başka çocuk istemiyor	Önceki gebelik yeni sonlanmış			
Yaş								
15-19	*	*	*	*	*	*	100.0	12
20-24	(2.7)	(7.7)	(0.0)	(28.2)	(25.3)	(36.1)	100.0	43
25-29	9.8	4.3	0.8	37.8	20.4	26.9	100.0	170
30-34	5.0	4.3	1.7	34.1	23.0	32.0	100.0	305
35-39	7.0	3.2	1.9	36.9	16.9	33.7	100.0	408
40-44	8.7	3.3	1.3	45.0	14.2	27.4	100.0	458
45-49	5.7	1.8	1.0	47.5	13.1	31.0	100.0	401
Yerleşim yeri								
Kent	7.0	3.4	1.3	41.1	18.2	28.9	100.0	1,386
Kır	6.5	2.8	1.6	39.4	13.2	36.5	100.0	409
Bölge								
Batı	7.1	2.6	1.3	38.9	20.6	29.6	100.0	819
Güney	9.4	6.0	2.0	39.9	13.6	29.1	100.0	208
Orta	4.9	3.0	0.8	41.1	13.6	36.2	100.0	489
Kuzey	6.5	4.5	1.5	45.1	16.6	25.8	100.0	117
Doğu	9.3	3.4	2.3	46.0	14.1	24.8	100.0	162
NUTS 1 Bölge								
İstanbul	8.0	4.0	1.7	33.7	22.0	29.8	100.0	388
Batı Marmara	7.5	5.8	1.1	43.2	19.9	22.5	100.0	73
Ege	4.4	0.3	1.1	41.6	18.9	33.6	100.0	319
Doğu Marmara	6.1	1.2	1.4	46.9	17.4	27.1	100.0	145
Batı Anadolu	5	2.9	0.9	47.3	13.3	29.7	100.0	194
Akdeniz	9.4	6.0	2.0	39.9	13.6	29.1	100.0	208
Orta Anadolu	7.5	4.4	0.0	42.5	11.9	33.8	100.0	103
Batı Karadeniz	2.5	4.5	0.4	33.3	15.8	43.5	100.0	149
Doğu Karadeniz	10.3	3.7	2.2	45.2	14.2	24.5	100.0	54
Kuzeydoğu Anadolu	8.3	2.9	2.9	43.1	11.8	31.1	100.0	51
Ortadoğu Anadolu	8.7	1.2	0.0	44.0	17.9	28.3	100.0	51
Güneydoğu Anadolu	10.8	5.8	3.9	50.2	12.8	16.5	100.0	60
Eğitim								
Eğitimi yok/İlk. bitirmemiş	9.6	2.5	2.2	42.2	9.1	34.5	100.0	341
İlköğretim birinci kademe	6.0	3.3	1.1	39.3	17.6	32.8	100.0	1,001
İlköğretim ikinci kademe	7.9	2.7	0.3	40.2	22.2	26.7	100.0	130
Lise ve üzeri	6,5	4.5	1.8	43.7	21.7	21.3	100.0	322
Toplam	6.9	3.3	1.4	40.7	17.0	30.6	100.0	1,795

Not: Parantez içinde gösterilen bulgular 25 ile 49 arasında ağırlıksız gözlem sayısına dayanmaktadır. Yıldız işareti 25'ten daha az ağırlıksız gözlem sayısına dayanan bulgulardır.

6.6 İsteyerek Düşükte Zamanlama

İsteyerek düşükler gebeliğin onuncu haftasına (iki buçuk ay) kadar yasal olsa da mümkün olduğunca erken olması kadın sağlığı açısından güvenlidir. Tablo 6.8 son beş yıl içinde isteyerek düşük yapmış olan kadınların gebeliklerini sonlandırdıkları aya göre dağılımını göstermektedir. Düşüklerin yüzde 73'ü gebeliğin ilk ayında gerçekleşirken yüzde 22'si gebeliğin ikinci ayında gerçekleşmiştir. Sonuç olarak, isteyerek düşüklerin yalnızca yüzde 5'i yasada belirtilen zaman sınırlarının dışında gerçekleşmiştir. Kentsel alanlarda ve GAP ve Orta Anadolu bölgelerinde yaşayan kadınlar arasında gebeliğin ikinci ayından sonra düşük yapma oranı diğer kadınlara göre daha fazladır.

Yerleşim yeri ve bölge	Gebelik ayı			Toplam	Kadın sayısı
	1	2	3+		
Yerleşim yeri					
Kent	72.0	22.4	5.6	100.0	437
Kır	78.7	19.9	1.5	100.0	115
Bölge					
Batı	70.6	25.1	4.3	100.0	245
Güney	73.6	21.2	5.2	100.0	69
Orta	76.9	17.3	5.8	100.0	145
Kuzey	(73.1)	(22.8)	(4.1)	100.0	27
Doğu	76.1	20.3	3.6	100.0	66
Seçilmiş NUTS 1 Bölgeleri					
İstanbul	73.0	23.9	3.2	100.0	121
Güneydoğu Anadolu	(65.8)	(27.9)	(6.4)	100.0	28
Toplam	73.4	21.9	4.7	100.0	552

6.7 İsteyerek Düşüğün Gerçekleştiği Yer

Tablo 6.9 düşüğün gerçekleştiği yer hakkında bilgi vermektedir. Araştırmadan önceki beş yıllık dönemde düşük yapan beş kadından yaklaşık dördü düşüğü özel doktor muayenehanesi (yüzde 57) ile özel hastane ya da klinikte (yüzde 21) yaptığını ifade etmiştir. TNSA-2003'te isteyerek düşükler için özel sektörden yararlanma oranı TNSA-1998'e göre daha yüksektir. Düşüğü bir devlet kurumunda yapmış olduğunu belirten kadınların hastaneleri tercih edenlerinin yüzdesi sağlık merkezlerini tercih edenlerden daha yüksektir.

Kırsal yerleşim yerlerinde yaşayan kadınlar, kentsel yerleşimlerde yaşayanlara göre özel doktor muayenehanelerini hastane ve kliniklerden daha fazla tercih etmektedirler. Özel hastane ve klinikler, en çok İstanbul'da yaşayan kadınlar tarafından tercih edilmiştir. Düşük için özel doktor muayenehanelerine, özel hastanelere ya da kliniklere başvuran kadınlar bölgelere göre yüzde 74 (Orta) ile yüzde 80 (Batı) arasında değişim göstermektedir.

Tablo 6.9 Gebeliğin sonlandırıldığı kurum											
İsteyerek düşüğün yapıldığı kuruma göre yüzde dağılım, yerleşim yerine göre Türkiye 2003											
Yerleşim yeri ve bölge	Gebeliğin sonlandırıldığı kurum									Toplam	Kadın sayısı
	Devlet hastanesi	Doğumevi	Sağlık ocağı	SSK hastanesi	Özel hastane /klinik	Muayenehane	Üniversite hastanesi	Diğer	Bilinmeyen		
Yerleşim yeri											
Kent	10.3	5.1	0.6	3.8	24.3	51.3	2.4	2.9	0.2	100.0	473
Kır	4.8	5.6	0.0	4.3	7.9	76.5	0.0	0.7	0.0	100.0	123
Bölge											
Batı	9.2	2.1	0.6	4.3	33,8	45.7	2.1	2.2	0.0	100.0	264
Güney	11.1	4.5	0.8	0.8	10.2	67.5	1.4	2.3	1.4	100.0	71
Orta	9.9	9.3	0.0	5.2	11.6	61.9	2.1	0.0	0.0	100.0	162
Kuzey	(6.5)	(6.3)	(1.5)	(8.9)	(3.5)	(73.3)	(0.0)	(0.0)	(0.0)	100.0	27
Doğu	6.5	7.7	0.4	0.8	11.8	66.6	1.6	4.5	0.0	100.0	73
Seçilmiş NUTS 1 Bölgeleri											
İstanbul	13,9	0,0	1,3	4,6	47,6	26,8	4,2	1,6	0,0	100.0	130
Güneydoğu Anadolu	(7,6)	(3,8)	(0,0)	(1,8)	(21,1)	(55,9)	(3,9)	(5,8)	(0,0)	100.0	31
Toplam	9.2	5.2	0.5	3.9	20.9	56.5	1.9	1.8	0.2	100.0	597

6.8 Yaşa Özel ve Toplam Düşük Hızları

Araştırma öncesindeki son beş yıla ait düşük hızları yerleşim yerine göre Tablo 6.10'da sunulmaktadır. Yaşa özel hızlar, bir yıllık dönemde belirli yaşta bir kadının yapacağı düşük olasılığını göstermektedir. Bu hızlar 1,000 kadın için verilmektedir. Toplam düşük hızı yaşa özel düşük hızlarının özetlenmesi ile elde edilen önemli bir göstergedir. Bu hız toplam doğurganlık hızı ile benzerlik göstermektedir. Toplam Düşük Hızı halihazırdaki yaşa özel düşük hızlarına uyduğu takdirde bir kadının yaşamı boyunca yapacağı toplam düşük sayısını göstermektedir.

Tablo 6.10 İsteyerek düşük hızları			
Araştırma tarihinden önceki son beş yılda gerçekleşen düşüklere ait yaşa özel ve toplam hızların yerleşim yerine göre dağılımı, Türkiye 2003			
Yaş	Kent	Kır	Toplam
15-19	2	2	2
20-24	12	4	9
25-29	19	9	16
30-34	23	19	22
35-39	18	15	17
40-44	8	6	8
45-49	1	2	1
Toplam Düşük Hızı 15-49	0.42	0.29	0.38
Toplam Düşük Hızı 15-44	0.41	0.28	0.37

Not: Toplam Düşük Hızı kadın başına ifade edilmiştir. Yaşa özel hızlar 1000 kadın başınadır.

Araştırma öncesindeki beş yıllık dönem için toplam düşük hızı 0,4 olarak bulunmuştur. Yaşa özel hızlar 30-34 yaşlarında en yüksek değere ulaşmakta, bu yaştan sonra ise düşmektedir. Hızlar 15-19 yaş grubunda aynı düzeyde olup diğer bütün yaş grupları için kentsel alanda kırsal alandan daha yüksektir.

Temel özelliklere göre toplam düşük hızları Tablo 6.11’de görülmektedir. Orta Anadolu bölgesi kadın başına en yüksek ortalama düşük sayısına sahipken, bu sayı Kuzey Anadolu bölgesinde en düşük düzeyde olup (sırasıyla 0,47 ve 0,23) eğitime göre çok az farklılık göstermektedir.

Tablo 6.11 Temel özelliklere göre toplam düşük hızı	
Seçilmiş bazı temel özelliklere göre araştırma tarihinden önceki son beş yıl için toplam düşük hızı, Türkiye 2003	
Temel özellik	Toplam Düşük Hızı 15-49
Yerleşim yeri	
Kent	0.42
Kır	0.29
Bölge	
Batı	0.41
Güney	0.32
Orta	0.47
Kuzey	0.23
Doğu	0.29
Seçilmiş NUTS 1 Bölgeleri	
İstanbul	0,42
Güneydoğu Anadolu	0,24
Eğitim	
Eğitimi yok/İlk. bitirmemiş	0.36
İlköğretim birinci kademe	0.37
İlköğretim ikinci kademe	0.40
Lise ve üzeri	0.39
Toplam	0.38